

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ КАПІТАЛУ В УМОВАХ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Нікешіна Н.В. аспірант кафедри Міжнародна економіка, ДонНУ

Нікешіна Н.В. Сучасні тенденції розвитку регіональних ринків капіталу в умовах транснаціоналізації світового господарства.

У статті досліджено сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку, пріоритетне місце відведене аналізу впливу економічної кризи на розвиток регіональних ринків капіталу й оцінці впливу поточної економічної кризи на його складові: банківський, страховий та фондовий сектори. Визначено, що незважаючи на національні розходження ринків капіталів, вони мають подібні риси: високий ступінь монополізації, збільшення ролі держави як боржника, кредитора і гаранта, підвищення ролі інституційних інвесторів, тенденції до уніфікації, інституціоналізації й інтернаціоналізації. З цією метою країни проводять реформи своїх банківських, економічних і кредитних систем. Доведено, що в сучасному світі окрема держава не в змозі самостійно вирішувати свої економічні проблеми. Виходячи з цього набуває важливого значення розвиток регіональних ринків капіталу як частини світового фінансового ринку в умовах транснаціоналізації - як однієї з характерних рис розвитку сучасного світового господарства.

Ключові слова: транснаціоналізація, ринок капіталу, світове господарство, інтернаціоналізація, фінансова криза, фондовий ринок, іноземні інвестиції, інституційний інвестор.

Нікешіна Н.В. Современные тенденции развития региональных рынков капитала в условиях транснационализации мирового хозяйства.

В статье исследованы современные тенденции развития мирового финансового рынка, приоритетное место отведено анализу влияния экономического кризиса на развитие региональных рынков капитала и оценке влияния текущего экономического кризиса на его составляющие: банковский, страховой и фондовый сектора. Несмотря на национальные различия в развитии национальных рынков капиталов, они имеют схожие черты: высокая степень монополизации, увеличение роли государства как должника, кредитора и гаранта, повышение роли институциональных инвесторов, тенденции к унификации, институционализации и интернационализации. С этой целью страны проводят реформы своих банковских, экономических и кредитных систем. В современном мире отдельное государство не в состоянии самостоятельно решать свои экономические проблемы. Исходя из этого приобретает важное значение развитие региональных рынков капитала как части мирового финансового рынка в условиях транснационализации - как одной из характерных особенностей развития современного мирового хозяйства.

Ключевые слова: транснационализация, рынок капитала, мировое хозяйство, интернационализация, финансовый кризис, фондовый рынок, иностранные инвестиции, институциональный инвестор.

Nikeshina N.V. Modern trends in the development of regional capital markets in the transnationalization of the world economy.

In article investigates the current trends of the global financial market, the priority given to the analysis of the impact of economic crisis on the development of regional capital markets and assessing the impact of the current economic crisis into its components: banking, insurance, securities sector. Despite national differences in the development of national capital markets, they have similar features: a high degree of monopolization, increasing the role of the state as the debtor, the creditor and the guarantor, the increasing role of institutional investors, the trend towards unification, institutionalization and internationalization. To this end, countries are reforming their banking, economic and credit systems. In today's world, a separate state is not able to solve their economic problems. On this basis becomes important development of regional capital markets as part of the global financial market conditions in transnationalization - as one of the characteristic features of the modern world economy.

Keywords: transnationalization, capital market, world economy, internationalization of financial crisis, stock market, foreign investment, institutional investor.

Постановка проблеми. Поточна фінансова й економічна криза відмінна за своєю природою і розміром ніж попередні, принаймні з трьох причин: 1) була породжена в розвинених країнах і швидко вплинула на світову економіку; 2) це – не "звичайний" етап ділового циклу, вона має більш глибоку природу – показує структурні слабкості та недоліки в регулюванні світової фінансової системи, наприклад, недолік прозорості і механізмів контролю і нездатності до запобігання небезпечного поведінки, надмірно зосередженого на пошуку короткострокової прибутковості; 3) криза змінила відносини між розвиненими економіками, що значно постраждали від кризи, включаючи і внутрішні потоки прямих іноземних інвестицій - і країнами, що розвиваються (наприклад, країни БРІКС), положення яких у світовій економічній і фінансовій системі тепер посилюється.

Десятиліття тому більш двох третіх ресурсів міжнародного ринку капіталу розміщалися в країнах Латинської Америки, Південно-Східної Азії та країнах, що добувають нафту. На сьогодні основними одержувачами коштів на міжнародних ринках капіталів є банки та фінансові компанії країн Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), позичальниками - уряди, органи місцевої влади та міжнародні фінансові організації.

Відповідно до досліджень комітету експертів ОЕСР, незважаючи на національні розходження ринків капіталів, вони мають подібні риси: високий ступінь монополізації, збільшення ролі держави як боржника, кредитора і гаранта, підвищення ролі інституціональних інвесторів, тенденції до уніфікації та стандартизації [1, с. 114]. З цією метою країни проводять реформи своїх банківських, економічних і кредитних та фондових систем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В економічній літературі проблеми фінансової глобалізації та розвитку окремих секторів ринків капіталу знайшли широке відображення в роботах як іноземних, так і вітчизняних авторів. З огляду на більш високий рівень організації ринків капіталу розвинутих країн світу, особлива увага їх впливу на тенденції розвитку світового фінансового простору приділяли західні вчені, а саме: Ж.-П.Аллегрет, В.Андреф, С.Тюфман, П.Кругман, Г.Марковіц, П.Д.Сазерленд, А.М.Тейлор, Д.Тобін, М.Фельдстайн, Д.Френкель, У.Ф.Шарп і ін., які досить докладно досліджували динаміку транснаціональних процесів світового ринку капіталу на всіх його етапах. В українській економічній літературі цим проблемам присвячені роботи В.Г.Андрійчука, О.Г.Білоруса, Н.О.Бударіної, В.С.Будкіна, О.С.Гальчинського, Ю.В.Макогона, В.Є.Новицького, Ю.М.Пахомова, О.В.Плотникова, О.М.Поручника, О.І.Рогача, С.В.Сиденка, В.О.Степаненко й інших. Незважаючи на велику кількість наукових праць, що спрямовані на дослідження різноманітних проблем сучасної транснаціоналізації, недостатньо опрацьованими залишаються питання входження національної економіки до світового фінансового простору.

Виділення невирішеної проблеми. Однією з найважливіших особливостей сучасної світової економіки є формування глобального ринку капіталів. Зростання взаємозалежності країн, інтенсифікація міжнародного обміну товарами, послугами і капіталом веде до появи нових тенденцій у сфері фінансових відносин, утворення ринку капіталу. Використання джерел капіталу, що мають походження з усіх країн світу, стає важливою конкурентною задачею для компаній, які прагнуть використовувати переваги зовнішніх ринків. Значно зростає конкуренція за довгострокові ресурси, необхідні для розвитку, що неминуче змінює уявлення про параметри, що значимі для характеристики конкурентоздатності суб'єктів світової економіки. Таким чином, представляється необхідним виявити особливості формування і проблеми розвитку ринку капіталу в умовах транснаціоналізації. Нагально важливе постає завдання розробки ефективної національної політики у галузі фінансів і капіталотворення з урахуванням необхідності інтеграції країн у світову спільноту як рівноправних учасників глобального ринкового процесу.

Метою дослідження є аналіз поточних тенденцій розвитку світового фінансового ринку, а саме дослідження впливу економічної

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

кризи на регіональні ринки капіталу та їх складові: банківський, страховий та фондовий сектори.

Результати дослідження. Ринки капіталу є життєво важливим для зростання, розвитку і стабільності національної економіки будь-якої країни. Сучасні глобалізаційні тенденції призвели до взаємозалежності фінансових ринків, особливо це відчутно під впливом глобальної кризи.

Світові активи зростали з 12 трлн. дол. США на рік у 1980 р. до 206 трлн. дол. США у 2007 р. Фінансове падіння, що вимірює ці активи до ВВП, погіршилося з 120% до 355% глобального ВВП за той самий період. В 2012 р. вартість світових фінансових активів складала 225 трлн. дол. США, що вище, ніж у докризовий період, проте вартість капіталізації знизилась на 43% відносно ВВП починаючи з 2007 р. Транскордонні потоки капіталу знизилися з 11800 млрд. дол. США у 2007 р. до приблизно 4600 млрд. дол. США у 2012 р. (рис. 1).

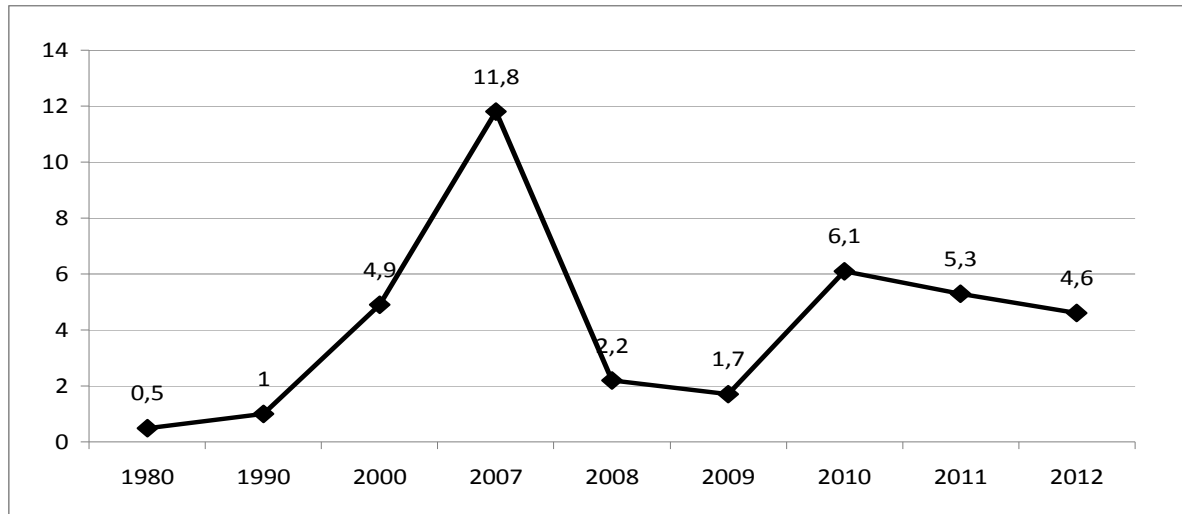

Рис. 1 Транскордонні потоки капіталу, 1980-2012 рр., трлн. дол. США [2]

На Західну Європу припадає близько 70% від цього обсягу, через те, що фінансова інтеграція континенту пішла у зворотному напрямку. Банки Єврозони скоротили транскордонне кредитування й інші претензії на 3700 млрд. дол. США з 2007 р., і на центральні банки зараз припадає більше 50% потоків капіталу в регіоні.

Найголовнішою особливістю сучасної світової банківської системи є висока ступінь її концентрації. На сьогодні в світовій економіці домінує невелика кількість найбільших транснаціональних банків, що здійснюють свою діяльність практично у всіх країнах світу. Незважаючи на досить серйозну глобальну економічну кризу, провідні банки світу змогли зберегти свої позиції на міжнародному фінансовому ринку. Банки, успішно здійснюють свою діяльність на фінансовому ринку, як правило, мають міцні позиції в країні походження. У таких розвинених державах, як Сполучені Штати Америки, Німеччина і Японія спостерігається найменший рівень концентрації. У Китаї ж відзначається найбільший рівень концентрації, що перевищує 70% [3].

Ще однією тенденцією розвитку світового банківського ринку є збільшення так званих «тіньових угод». У 2012 р. обсяг тіньових угод досяг 67 млрд. дол. США, а сам тіньовий ринок за роки кризи подвоївся. Лідери тіньової торгівлі - США і країни ЄС, де обсяг тіньових операцій складає 23 і 22 млрд. дол. США відповідно. Порівняно з 2007 р. обсяг світового тіньового банківського сектору, що знаходиться поза ефективним державним контролем, зріс більш ніж на 100%.

В 2011 р. банківський KBW Bank Index, який враховує котирування 24 великих банків, зменшився на 25%, тоді як індекс S&P 500, що відображає ситуацію на ринку загалом, залишився майже без змін [4].

За рівнем концентрації капіталу і активів банківська система США помітно поступається іншим промислово розвинутим країнам. На 25 найбільших банків припадає приблизно 57% сукупних банківських активів, причому за останні 20 років, незважаючи на зростання фінансової допомоги банківському бізнесу США, переважаючим залишився понижувальний тренд концентрації банківських активів. Щодо глобального банківського ринку, то до десяти найбільших банків світу за ринковою капіталізацією увійшли наступні (табл. 1).

Таблиця 1. Найбільші банки світу за ринковою капіталізацією, 2012 р. [4]

Назва банку	Ринкова капіталізація, млрд. дол. США
1. Промисловий і комерційний банк Китаю	229,18
2. Будівельний банк Китаю	199,42
3. HSBC Holdings	188,23
4. Wells Fargo & Co	174,86
5. JPMorgan Chase	161,9
6. Сільськогосподарський банк Китаю	141,22
7. Банк Китаю	124,94
8. Банк Америки	123,18
9. Citigroup	115,98
10. Commonwealth Bank	101,76

Найбільшим банком в світі за ринковою вартістю є ICBC Китаю. Global Top 25 в даний момент включає в себе вісім банків. Серед них - три перші китайські банки (Будівельний банк Китаю, Сільськогосподарський банк Китаю і Bank of China), три бразильських банки (Itaú Unibanco, Banco do Brasil і Banco Bradesco), та один російський банк (Ощадбанк).

Попри певну нормалізацію ситуації, сьогодні провідні банки світу й банківські сектори економік розвинутих країн функціонують в умовах уповільнення економічного зростання. Вони мають суттєві проблеми щодо нарощування капіталу й запозичення коштів, підтримання необхідного рівня ліквідності, а тому вдаються до скорочення кількості відділень, працівників та напрямів бізнесу, присутності за кордоном для зниження витрат на персонал та дискреційних витрат. Іноді банки змушені припинити свою діяльність або підвищувати вимоги до позичальників тощо. Переглядається й регуляторна політика, приймаються нові закони, вносяться зміни до чинних, коригуються вимоги банківських регуляторів, жорсткіші норми запроваджуються щодо правозастосовної практики.

Тенденції, що притаманні в останні роки світовому ринку банківських послуг, мінливі та неоднозначні. Їх формування зумовлено низкою як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників. Відновлення потенціалу банківських секторів національних економік, а отже, й світового ринку банківських послуг загалом, значною мірою залежатиме від дієвості заходів, що вживатимуться в рамках стимулювання розвитку господарських комплексів різних країн, вдосконалення регуляторної політики та нагляду в банківській сфері, поліпшення корпоративного управління в банківських установах.

Що стосується ринку страхування, як частини ринку капіталу, то на сьогоднішній день сфера страхування є однією з найбільш

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

інтегрованих галузей на світовому рівні. Світовий ринок страхування являє собою складну систему взаємодії національних та регіональних ринків страхування, а також систему страхового захисту міжнародних потоків товарів, робіт і послуг.

Глобальний обсяг страхових премій збільшився на 2,7% з урахуванням інфляції в 2010 р. до 4,3 млрд. дол. США, перевищивши докризовий рівень. Повернення до зростання премій спостерігалось протягом 2012 р. після двох років спаду в реальному визначенні.

Кількість премій зі страхування життя збільшилась на 3,2% в 2010 р. і non-life премій - на 2,1%. У той час, як у промислово розвинених країнах спостерігалось зростання премій на 1,4%, на страхових ринках країн з економікою, що розвивається, спостерігалось швидке зростання обсягів страхових премій до 11%.

Розглядаючи страхові премії по регіонах можна відзначити, що в 2012 р. найбільше зростання обсягів страхових премій спостерігалось на Близькому Сході, а найвищий середній темп зростання – в Азії (табл. 2).

Таблиця 2 Страхові премії по регіонах світу, 2008-2012 рр., % [5]

Роки	Південно-Східна Азія	Близький Схід	Решта світу
2008	13,5	10,8	11,5
2009	13,1	12,4	12,1
2010	8,1	6,9	7,2
2011	10,6	9,9	11,2
2012	10,3	10,4	9,4
У середньому	11,1	10,1	10,3

Безумовно, лідером зі страхування є США. Друге місце посідає Японія, третє – Велика Британія, четверте – Франція, п'яте – Німеччина (рис. 2).

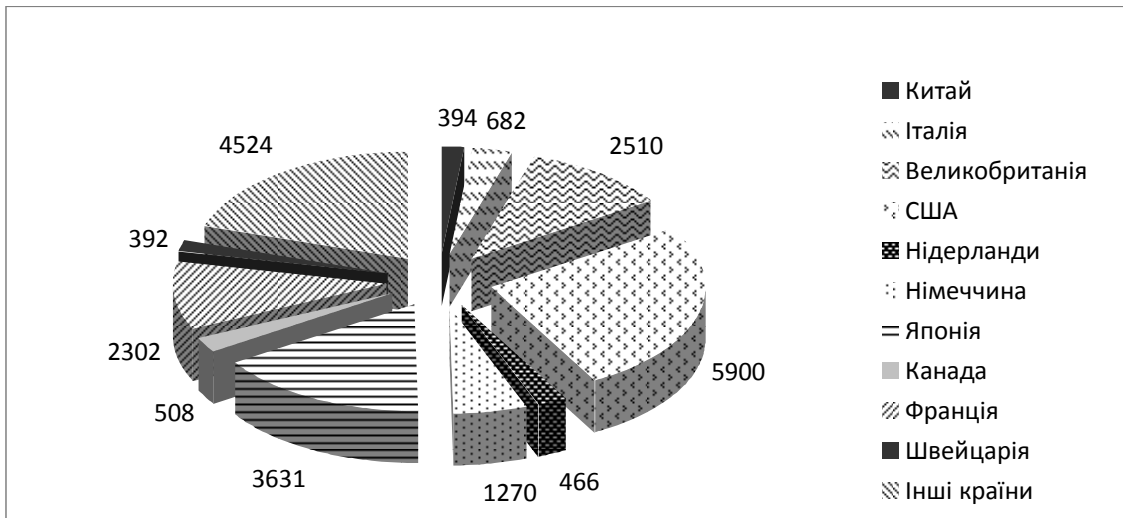

Рис. 2. Обсяги страхових премій за країнами світу, 2012 р., млрд. дол. США [5]

Фінансова криза та обвал на ринку цінних паперів вплинули на зростання страхових премій. Більший вплив відчули премії зі страхування життя. Вперше, починаючи з 1980 р., після багатьох років стабільного зростання в 2008 р. обсяг світових і європейських страхових премій скоротився на 2%. Шість з десяти компаній-лідерів концентрують свою діяльність на страхування життя та здоров'я. Перші чотири місця в рейтингу займають компанії зі страхування життя.

Отже, міжнародний страховий ринок на даний час настільки розвинений, що можна аналізувати його як єдиний ринковий простір. Обсяг страхових премій по світовому страховому ринку має щорічний прогресуючий темп зростання, проте останнім часом вони трохи скоротилися, внаслідок впливу світової фінансової кризи.

Світові фондові ринки також значно змінили обсяг своїх активів під впливом кризових явищ. Глобальний обсяг капіталізації світового фондового ринку сягнув 62,5 трлн. дол. США в серпні 2007 р., але знизився на 58% до 26,5 трлн. дол. США до середини 2008 р., відтоді фондові ринки відновилися до 46 трлн. дол. США. Вартість глобального капіталу зросла з 30500 млрд. дол. США наприкінці 2003 р. до 60900 млрд. дол. США наприкінці 2007 р. До кінця 2010 р. глобальна ринкова капіталізація повернулася до вартості 52 трлн. дол. США, проте, знову знизилась до 46 трлн. дол. США в 2011 р. [6]

На Американський континент доводиться 42% ринкової капіталізації, Азіатсько-Тихоокеанський регіон випередив Європу, їх частки складають 32% і 22% світової ринкової капіталізації відповідно. На Близький Схід та Африку припадає 3%. На країни БРІКС припадає близько 18,8% капіталізації світового фондового ринку (рис. 3).

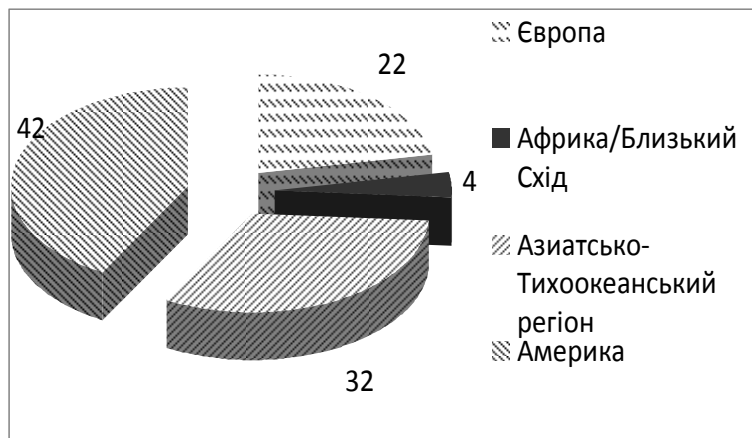

Рис. 3. Регіональна структура фондового ринку за обсягом капіталізації, липень 2012 р., % [6]

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Хоча найбільш капіталізованими залишаються біржі США та Європи, на світовому фондовому ринку чітко простежується тенденція до збільшення фінансової ролі східних країн. Якщо на початку XXI ст. ринки цінних паперів східних країн мали лише 15% капіталізації світового ринку, то вже через 10 років їх частка зросла вдвоє. В 2011 р. саме ринки цих країн розвивалися найвищими темпами (в середньому 46% порівняно з 30% зростання на ринках розвинутих країн), що свідчить про перерозподіл фінансових потоків на користь східних країн. Лідерами зростання фондових ринків на початку 2013 р. виявилися також так звані «граничні ринки» з дуже високими ризиками та потенційно великою дохідністю, що також підтверджує збереження спекулятивного характеру фінансової системи та збільшує невизначеність подальшого розвитку світової економіки – їх прибутковість майже вдвічі більша прибутковості розвинутих країн.

Таким чином, світовий фондовий ринок розвивається в посткризовий період швидше порівняно з реальним сектором економіки. Водночас саме відрив фінансової системи від реальної став основним каталізатором сучасної фінансово-економічної кризи. Фіктивний капітал, який обертається на фондовому ринку, в кілька разів перевищує ВВП не тільки країн із розвинутою економікою, а й тих, що розвиваються.

Висновки.

Ринок капіталу - складна і неоднозначна економічна категорія, що має розгалужену структуру. Інфраструктура цього ринку забезпечує переливання і розповсюдження матеріальних і фінансових ресурсів між виробниками та споживачами. По суті, ринок капіталу складається з різних елементів, механізмів взаємодії й мотивації, що тісно переплітаються між собою, утворюючи глобальну систему. Процес транснаціоналізації фінансових ринків характеризується найбільш високими темпами.

Нова структура світового ринку капіталу все більше спеціалізується на виробництві та продажу фінансових послуг, та набуває інтегрованої форми, в якій представлені банки, фінансові конгломерати, фондові біржі. Фінансові інститути більшою мірою спеціалізуються на виробництві певних послуг або їх окремих складових. Посередники допомагають продавцям послуги, даючи можливість споживачам порівнювати ціни різних постачальників послуг, а також виконувати певні функції. Ці тенденції варіюються залежно від самої фінансової послуги та залежать від існуючих обмежень для входу на ринок. Усунення бар'єрів між ринками і розвиток технологій сприяють посиленню конкуренції на ринку капіталу.

Присутність іноземних фінансово-кредитних інститутів розширює можливості доступу країни на міжнародні ринки фінансових послуг, оказує позитивний вплив на розвиток національного ринку фінансових послуг за допомогою передачі нових технологій, розширення складу та підвищення якості фінансових послуг, що надаються, зниження цін; сприяє вдосконаленню корпоративного управління, поліпшенню методів оцінки кредитних ризиків, підвищенню прозорості фінансово-кредитних інститутів; збільшує можливість достовірної оцінки їх діяльності, вводять нові стандарти внутрішнього контролю.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Мировая экономика: прогноз до 2020 года / под ред. акад. А.А. Дынкина / ИМЭМОРАН. — М.: Магистр, 2007. — 429 с.
2. Rapid-growth markets forecast Winter Edition - January 2013 Ernst&Young [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ey.com/>
3. Capital Markets: The Year Behind and The Year Ahead Mill Creek Capital Advisors, LLC [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.millcreekcap.com>
4. World Economic Situation and Prospects 2012 (United Nations publication, Sales No. E.12.P.C.2), released in January 2013 [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/esa/policy/wess/wesp.html>
5. IMFSD is basements and Repayments for all Members form January 2013 [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/np/fin/tad/extrep1.aspx>
6. The FDI Report 2013 The Financial Times Ltd [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaeia2013d1_en.pdf

К ВОПРОСУ О ПРАКТИКЕ КОММЕРЧЕСКОЙ ДИПЛОМАТИИ РЕГИОНОВ

Никитина М.Г., д.э.н., д. геогр. н., профессор, зав. кафедрой международной экономики Таврического национального университета имени В.И. Вернадского

Нікітіна М.Г. Щодо питання о практиці комерційної дипломатії регіонів.

Розглянути питання розширення інструментів комерційної дипломатії при вирішенні проблеми забезпечення регіонального розвитку. В умовах регіоналізації світового господарства формуються об'єктивні та суб'єктивні передумови перерозподілу компетенції між державою та регіонами. Дана тенденція формує новий рівень міжнародної взаємодії. Комерційна дипломатія, яка виникла в руслі економічної дипломатії у середині XX сторіччя, має специфічний інструментарій, який дозволяє регіонам ефективно позиціонувати себе у зовнішньому гео-економічному просторі. Виділені завдання комерційної дипломатії у сфері сприяння національному бізнесу на світовому ринку. Здійснено аналіз перспектив використання такої інституції як агентства регіонального розвитку на прикладах України, Білорусії та Молдови – країн-учасниць програми ЄС «Східне партнерство». Виявлено особливості національних програм регіонального розвитку, позитивні та негативні наслідки практики функціонування агентств регіонального розвитку, які створюються за ініціативою ЄС.

Ключові слова: регіональна політика, комерційна дипломатія, агентства регіонального розвитку, «Східне партнерство».

Никитина М.Г. К вопросу о практике коммерческой дипломатии регионов.

Рассмотрены вопросы расширения инструментов коммерческой дипломатии при решении проблемы обеспечения регионального развития. В условиях регионализации мирового хозяйства формируются объективные и субъективные предпосылки перераспределения компетенции между государством и регионами. Данная тенденция формирует новый уровень международного взаимодействия. Коммерческая дипломатия, возникшая в русле экономической дипломатии в середине XX века, обладает специфическим инструментарием, позволяющим регионам эффективно позиционировать себя во внешнем геоэкономическом пространстве. Выделены задачи коммерческой дипломатии в сфере содействия национальному бизнесу на мировом рынке. Проведен анализ перспектив использования такой институции как агентства регионального развития на примере Украины, Белоруссии и Молдовы – стран-участниц программы ЕС «Восточное партнерство». Выявлены особенности национальных программ регионального развития, позитивные и негативные последствия практики функционирования агентств регионального развития, создаваемых по инициативе ЕС.

Ключевые слова: региональная политика, коммерческая дипломатия, агентства регионального развития, «Восточное партнерство».

Nikitina M. As to the question of the regions' commercial diplomacy.

The questions of expanding the commercial diplomacy tools to solve the problem of providing regional development are considered. In fact of the world economy regionalization the objective and subjective conditions of powers redistribution between the state and the regions are formed. This trend is creating a new level of international cooperation. Commercial diplomacy that emerged in the mainstream of economic diplomacy in the middle of the XX century, has a specific tool that allows regions to effectively position itself in the external geo-economic space. The tasks of commercial diplomacy in promoting national business in the global market are highlighted. The analysis of the prospects for such an institution as the regional development agencies for the case of Ukraine, Belarus and Moldova – member-countries of the EU "Eastern Partnership" programme is made. The features of the national regional development programs, the positive and negative impact of the regional development agencies' functioning, created on the initiative of the EU, are identified.